

بیانات در دیدار دست‌اندرکاران کنگره بزرگداشت آیت‌الله آقاجفی همدانی - 7 دی / 1396

بسم الله الرحمن الرحيم (۱)

خیلی خوش آمدید آقایان عزیز، برادران همدانی! دانسته‌ها و خاطره‌های ما از شهر همدان و شخصیت‌های همدان را با این بیاناتی که [ارائه] کردید، زنده کردید؛ خیلی از شما متشکریم.

در بزرگداشت شخصیت‌های یک شهر یا یک استان، دو فایده حاصل میشود؛ یکی معرفی آن شخصیت، و یکی معرفی آن شهر یا آن استان یا آن منطقه. شما وقتی که از مرحوم آقای آقاجفی همدانی تجلیل میکنید، به تبع این تجلیل، یاد همدان، تاریخ همدان، شخصیت‌های همدان، امتیازات فراوان همدان در معرض دید همه‌ی شنوندگان و تماشاچیان می‌آید و درواقع همدان را معرفی میکنید. این هم از برکات یاد این بزرگان است.

خب در همین دوره‌های اخیر همدان، مرحوم آخوند ملاحسینقلی همدانی و مرحوم حاج شیخ محمد بهاری و مرحوم آسید علی عرب - پدر خود ایشان - و دیگرانی که بودند، شخصیت‌هایی هستند که هم از لحاظ علمی برجسته‌اند، هم از لحاظ معنوی و معرفتی و سلوکی برجسته هستند؛ این یکی از امتیازات این شخصیت‌ها است؛ درواقع یکی از امتیازات این شهر است که این همه و این تعداد شخصیت برجسته را در خودش جمع کرده که اینها جمع کرده‌اند بین مقامات علمی - علمی رایج در حوزه‌ها، مثل فقه و اصول و حکمت و مانند اینها - و بین ممشای سلوکی و حرکت سلوکی و تربیت نفس و حرکت اخلاقی؛ جمع بین این دو کرده‌اند که خب آن مصداق اتمش در این دوره‌های اخیر، مرحوم آخوند ملاحسینقلی است و بعد هم شاگردان ایشان و تا میرسد به اینها؛ لذا است که همدان مفتخر است به داشتن این شخصیت‌ها.

راجع به مرحوم آقای آقاجفی (رضوان الله علیه) متأسفانه من هیچ توفیقی نداشتم که با ایشان هم‌جلسه بشوم، بنشینم، ایشان را درست زیارت کنم؛ این برای من پیش نیامد لکن خب دورادور ایشان را می‌شناختیم. این دو کتابی که اسم آوردند، که یکی اش تفسیر است که انوار درخشان [نام دارد]، یکی هم درخشان پرتویی از اصول کافی [است] که درواقع حدیث است. خب این کتابها را هم برای ما فرستادند؛ من گاهی مراجعه هم کرده‌ام؛ [نویسنده‌ی] ملاً و صاحب نظر، درعین حال فارسی‌نویس، این چیز مهمی است. بنده بارها گفته‌ام مرحوم مجلسی با آن مقامات عالی، وظیفه‌ی خود میدانست که کتاب فارسی هم بنویسد؛ در کنار دریای عظیمی مثل کتاب بحار که واقعاً یک اقیانوس است، [نوشتن] کتاب حق‌الیقین و حیات‌القلوب؛ [یعنی] فارسی‌نویسی برای استفاده‌ی مردم. خب، حالا [اینکه] مرحوم آقای آقاجفی در این کتابهایی که به زبان فارسی نوشته شده، چقدر توانسته‌اند ادبیات معاصر را مورد ملاحظه و مورد استفاده قرار بدهند، آن بحث دیگری است - اگرچنانچه در این زمینه کمبودی وجود داشته باشد، همان‌طور که شما (۲) گفتید، راهش همین است که یک عده از فضلاء قم، طلبه‌های قم، دقایق (۳) را استخراج کنند و درواقع ادبیات این [متون] را تبدیل کنند - لکن مهم، این انگیزه است، انگیزه‌ی با مردم بودن، این ذهن فعال و پرتلاش و پرمحتوا را در اختیار مردم گذاشتن؛ این را مرحوم آقای آقاجفی نشان دادند. درجات ایشان ان شاء الله عالی است پیش خدای متعال و خداوند عالی‌تر کند مقامات ایشان را.

خب ایشان از لحاظ سلوکی و معنوی شاگرد پدرشان و اساتید دیگری در نجف - مرحوم آقای قاضی (۴) و شاید

دیگران- بودند؛ شاگرد علمی مرحوم آقای نائینی (۵) و مرحوم حاج شیخ محمدحسین (۶) و دیگران هم که بودند. انصافاً ایشان زحمت کشیدند؛ شنیدم یک دوره تقریرات [دارند]؛ در همان مصاحبه‌ای (۷) که آقای صالحی اشاره کردند که بنده آن مصاحبه را خوانده‌ام و دیده‌ام، آنجا ایشان ظاهراً میگویند که من یک دوره درس اصول آقای نائینی را رفتم و نوشته‌های خودم را به ایشان نشان میدادم. خب این باارزش است؛ یعنی اگر واقعاً یک چنین چیزی الان حاضر باشد، آماده باشد و در اختیار حوزه‌های علمی قرار بگیرد، از لحاظ علمی چیز باارزش و یک بخشی از ثروت علمی و اصولی ما است. خب، ایشان از جنبه‌ی علمی که مقاماتشان این است.

از جنبه‌ی سلوکی [هم]، ایشان انصافاً مردی پارسا و مؤمن [است]، لکن در کنار اینها آن چیزی که به چشم انسان خیلی می‌آید و خیلی جلوه میکند، سلوک انقلابی ایشان است. در دوران جبهه و در دوران جنگ، بنده یکی دو بار همدان رفت و آمد کردم؛ هم ایشان، هم مرحوم آقای تالهی، (۸) این دوتا پیرمرد ملاً، با جوانهای جبهه‌برو آن چنان گرم و گیرا بودند که کاتّه یکی از آنها هستند. و همیشه [برای ما] میگفتند و ما اینجا هم از دوستانی که با همدان مرتبند شنیده بودیم و نقل میکردند و به نظرم میرسد آنجا هم برای ما نقل کردند که این دو بزرگوار جوری بودند که مرجع جوانهای جبهه‌ای بودند؛ هم مسجدشان، هم نمازشان، هم منزلشان، هم برای رفتن به جبهه. این خیلی چیز مهمی است که یک کسی در این سن و با این مقامات و مرتبه‌ی علمی، غافل از مسئله‌ی مهمّ زمان خودش نباشد. بعضی‌ها از مسئله‌ی مهمّ زمان خودشان که آن تهاجم دشمن و تهدید کشور و تهدید ملت و تهدید انقلاب و تهدید نظام و همه چیز بود، غافل بودند؛ کسانی بودند که از این مسئله غافل بودند؛ این توجّه داشتن این مرد به این معنا، و این جوانها را ارج گذاری کردن، این خیلی به نظر ما نقطه‌ی برجسته‌ای است.

به‌هرحال ما از شما آقایان خیلی متشکریم که نام مبارک این بزرگوار را احیاء میکنید و اینها را بزرگ میدارید. خوب است همین کار نسبت به مرحوم آقای تالهی و دیگرانی که هستند در استان همدان هم انجام بگیرد. حالا جناب آقای محمدی اسم آوردند اما بیش از اینها هستند؛ مثلاً فرض کنید مرحوم آخوند مّلاعلی نهایندی صاحب تشریح‌الاصول؛ فقیه و اصولی و مّلاّی برجسته‌ی درجه‌ی یک - که مال استان همدان است - مال نهایندی است؛ و از این قبیل هستند شخصیت‌های برجسته‌ی همدانی؛ برای اینها اگر چنانچه بزرگداشتی همین‌طور به نوبت فراهم بشود، همین‌طور که عرض کردیم نه فقط تجلیل آن بزرگان و احیای نام آن بزرگان، بلکه تجلیل همدان و تجلیل این خطه‌ی عالم‌پرور و علم‌پرور است. خداوند ان‌شاءالله درجات آنها را عالی کند، درجات دنیوی و اخروی شماها را هم خداوند عالی کند. به نظرم یکی از آقازاده‌های (۹) ایشان هم - که اینجا هستند - زمان ریاست جمهوری با تشکیلات ما همکاری میکردند؛ چنین به ذهنم می‌آید. آقای انصاری (۱۰) هم که نوه‌ی ایشان هستند. خداوند ان‌شاءالله حفظتان کند.

برادران همدانی که برای مرحوم آقای آقاجفی میخواهند بزرگداشت بگیرند، ... توجّه کنند به حُسن سلیقه و کار را هنرمندانه و خردمندانه از آب درآوردن؛ گاهی اوقات زحمت را میکشیم اما کار، آن چنان که بتواند مؤثر باشد از آب در نمی‌آید؛ این نشود. هرچه ممکن است فکر کنید، کار را هوشیارانه، هوشمندانه، خردمندانه و هنرمندانه و با هنر از آب در بیاورید که ان‌شاءالله بتواند مؤثر باشد.

والسّلام علیکم و رحمة‌الله و برکاته

- ۱) در ابتدای این دیدار - که در چهارچوب دیدارهای دسته‌جمعی برگزار شد - حجت‌الاسلام والمسلمین غیاث‌الدین طه محمدی (نماینده ولی فقیه در استان همدان و رئیس شورای برگزاری کنگره)، آقای سیدعباس صالحی (وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس شورای سیاستگذاری کنگره)، آقای محمدناصر نیکبخت (استاندار همدان و قائم‌مقام رئیس شورای برگزاری کنگره) و آقای سیدمحمدکاظم حجازی (دبیر کنگره) مطالبی بیان کردند.
- ۲) دبیر کنگره
- ۳) نکته‌های باریک و ظریف
- ۴) آیت‌الله سیدعلی قاضی طباطبائی
- ۵) آیت‌الله محمدحسین غروی نائینی، مشهور به میرزای نائینی
- ۶) آیت‌الله شیخ محمدحسین غروی اصفهانی
- ۷) اشاره‌ی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به این مطلب که مجله‌ی حوزه در دهه‌ی ۶۰ مصاحبه‌ای با ایشان ترتیب داده و آن را منتشر کرده بود.
- ۸) آیت‌الله شیخ محمدهادی تألهی
- ۹) آقای سیدمحسن عرب‌زاده (معاون اداری - مالی نهاد ریاست جمهوری در دوران ریاست جمهوری معظم‌له)
- ۱۰) حجت‌الاسلام شیخ مهدی انصاری (نوه‌ی دختری مرحوم آقاجفی همدانی)